

Előadás: Fényszennyezés és a falusi közvilágítás

A bőszenfai falugyűlésen 2025. április 24-én elhangzott előadás vázlata, a döntéshozóknak szánt öt javaslattal.

2025. 04. 24. előadás Bőszenfa, faluház, 2025. április 24. 7 perc olvasás

Az előadás célja nem az volt, hogy a falu lekapcsolja a lámpákat, hanem hogy a következő közvilágítási beruházásnál olyan döntés születessen, amelyik a Zselic egyik legnagyobb értékét, a sötét eget nem áldozza fel. Húsz percet kaptam, harminc képet vittem, és a saját méréseimre építettem: a bőszenfai kert zenitjének fényessége a 2021-es LED-csere óta mérhetően csökkent, 20,95-ről 20,72 magnitúdó/ívmásodperc²-re, ez szabad szemmel mintegy húsz százalékkal kevesebb látható csillagot jelent.

Az első rész a fényszennyezés három formájáról szólt: az égboltfényről, amely a felfelé és oldalra szórt fényből ered; a káprázásról, amely a rosszul irányított, túl erős fényforrásoknál lép fel; és a fénybetolakodásról, amikor a lámpa a szomszéd hálósobájába világít. Mindhárom csökkenthető anélkül, hogy az utca sötétebb lenne: a jól ernyőzött, lefelé világító lámpatest a fényt oda teszi, ahol kell, és kevesebb energiával.

A második rész az öt javaslat. Egy: minden új lámpatest teljesen ernyőzött legyen, a fény kizárólag a vízszintes sík alá jusson. Kettő: melegfehér, legfeljebb 2700 kelvin szín hőmérsékletű fényforrás, mert a hideg fehér kék komponense a legjobban szóródik a levegőben, és az élővilágot is jobban zavarja. Három: éjfél és hajnali négy között fényerő-csökkentés ötven százalékra, ahogy a park több települése már bevezette. Négy: a közintézmények díszvilágítása 22 óra után kapcsoljon le. Öt: a csillagpark látogatóit a falu tekintse vendégnek, és a sötét eget hirdesse úgy, mint a fürdővárosok a vizet.

A vita fél óráig tartott, és két dolgot tanultam. Az emberek nem a csillagok miatt fognak dönteni, hanem a villanyszámla és a biztonságérzet miatt; ezért a számokat kell vinni, nem a fotókat. A másik: a legtöbben egyszerűen nem tudják, hogy van választás. A vázlat és a diák PDF-ben letölthetők, használd bátran a saját településeden.

Források

1. Falchi, F. és mtsai: The new world atlas of artificial night sky brightness. Science Advances, 2016.
2. Saját SQM-mérések, Bőszénfa, 2016–2025.
3. Nemzetközi sötét égbolt szervezetek ajánlásai a kültéri világításra, 2022-es kiadás.

Írta Berényi Tamás, Bőszénfa. Szabadon idézhető a forrás megjelölésével; a rajzok és a mérési adatok az enyémek, a fotók forrását a Képek forrása oldal sorolja fel.